

3.4.2 מעורבות חברתית, התנדבות

30 מיליון איש ברחבי גרמניה פעילים בלמעלה מ-600,000 ארגונים ללא מטרת רווח.

- 72% מהארגונים הללו פועלים אך ורק בהתנדבות.
- 18% מהם שייכים לתחום "לימודים וחינוך".

הפעילות מתבצעת בעיקר בעמותות ובארגונים רבים (בעיקר ללא מטרת רווח) לרווחת ילדים ונוער.

גם צעירים רבים פועלים בהם בהתנדבות. כשני שלישים מבני 14 עד 28 מתנדבים במגוון תחומים.

3.4.2 מעורבות חברתית, התנדבות

30 מיליון איש ברחבי גרמניה פעילים בלמעלה מ-600,000 ארגונים ללא מטרת רווח. 72% מהארגונים הללו פועלים אך ורק בהתנדבות. 18% מהם שייכים לתחום "לימודים וחינוך".

באופן כללי ניכר כי בזכות תרומתם של המתנדבים, שירותי הרווחה לילדים ונוער מהווים חלק מהחברה האזרחית בפרט ומהחברה הדמוקרטית בכלל. הודות לעבודתם במועצות ובוועדות של גופי הרווחה (ארגונים ללא מטרת רווח או ארגונים בעלי מבנה דמוקרטי), משתתפים המתנדבים בהיגוי של שירותי הרווחה לילדים ונוער. מספר רב של מתנדבים פועלים בשטח ותומכים בפעילות היומיומית של המסגרות הסוציו-פדגוגיות בכל תחומי הפעילות השונים של שירותי הרווחה לילדים ולנוער.

בספר החוקים הסוציאלי השמיני (SGB VIII) מופיעים כמה אזכורים להתנדבות בתחום רווחת הילדים והנוער. האזכור המפורש ביותר מתייחס לעבודתם של ארגוני נוער; סעיף 12 בחוק מדגיש את הארגון העצמי של העבודה באגודות הנוער על ידי החברים בהן.

סעיף 73 בחוק (התנדבות) קובע: "המתנדבים בשירותי הרווחה לנוער חייבים לקבל הדרכה, ייעוץ ותמיכה בעבודתם". מאן שהחוק רואה צורך במיסוד העבודה ההתנדבותית בשירותי הרווחה לילדים ונוער.

סעיף 74 בחוק (מימון לגופי רווחה עצמיים) מתייחס בפירוט לרשימה הנ"ל בפסקה 6: "המימון לגופי הרווחה המוכרים יכלול גם משאבים להשתלמויות לצוותים המועסקים במשרה מלאה, חלקית או בהתנדבות, כמו גם כספים להקמה ותחזוקה של מרכזי בילוי וחינוך לצעירים בתחום העבודה עם הנוער".

למרות היעדר נתונים מפורטים על הפעילות ההתנדבותית בתחומים השונים של שירותי הרווחה לילדים ונוער, ניכר כי מתנדבים פועלים בארגוני הרווחה לילדים ונוער בדרג ניהולי במועצות ובוועדות, ומקבלים על עצמם תפקידים קונקרטיים במסגרות ובשירותים בהתאם לתחומי העניין והכישורים שלהם, ומייצגים את רווחת הילדים והנוער בחברה ובקרב קובעי המדיניות בפוליטיקה.

אם ניקח לדוגמה את עמנות היום לילדים, נמצא סוגים שונים של עבודה התנדבותית: למשל, בקרב נציגי הורים, התנדבות בעבודה השוטפת בגני הילדים (שיתוף פעולה בין אנשי מקצוע למתנדבים), ביוזמת של הורים בגני ילדים, בשיתוף עמותות וארגונים מקומיים (ביקורים במכבי האש, סירים במפעלים, שיתופי פעולה עם בתי אבות וכו'), בתוכניות תמיכה למשפחות חדשות/הורים חדשים (כמו משפחות פליטים), וכן הלאה.

גם צעירים רבים פועלים בהתנדבות. בהקשר המצומצם יותר של שירותי הרווחה לילדים ונוער, צעירים מתנדבים בעיקר במסגרת עבודה עם נוער ועובדה בארגוני נוער. בהקשר הרחב יותר, מטרתה של ההתנדבות היא 'יצירת תנאי חיים חיוביים' (ראו סעיף 1 פסקה 3 בספר החוקים הסוציאלי השמיני), החל באיכות הסיבה, ספורט ופוליטיקה (ארגוני נוער פוליטיים) וכלה ביוזמות העוסקות בהבטחת העתיד (כמו "מי שיש לי מען העתיד – Fridays For Future").

הד"ח השלישי בדבר המעורבות החברתית שפורסם על ידי המשרד הפדרלי לנוער ב-2020 מראה כי 63.7% מבני 14 עד 28 היו פעילים כמתנדבים במובן הרחב של המילה.

לקריאה נוספת

Bundesministerium für Familie, Senioren, Frauen und Jugend (2020): Dritter Engagementbericht - Zukunft Zivilgesellschaft: Junges Engagement im digitalen Zeitalter. Berlin. Online: <https://www.bmfsfj.de/bmfsfj/ministerium/berichte-der-bundesregierung/dritter-engagementbericht> (last accessed: 28 December 2020).

Dux, Wiebken (2017): Zivilgesellschaftliches Engagement. In Böllert, Karin (ed.) Kompendium Kinder- und Jugendhilfe. Wiesbaden. P. 179–197

Priemer, Jana/Krimmer, Holger/Labigne, Anaël (2017): Ziviz-Survey 2017: Vielfalt verstehen – Zusammenhalt stärken. Berlin. Online: <https://www.ziviz.de/ziviz-survey> (last accessed: 28 December 2020).

Züchner, Ivo (2006): Mitwirkung und Bildungseffekte in Jugendverbänden – ein empirischer Blick, in: deutsche Jugend, Issue 5, p. 201–209.